

PROGRAM

Medlemsorgan för Föreningen Natur och Samhälle i Norden. Utkommer med ca 4 nummer per år. Nr 2/1996.

SNOS

Programförklaring

Föreningen Natur och Samhälle i Norden (FNSiN) är en partipolitiskt obunden, idell förenig. Föreningen vill samla intresserade av miljöfrågor och levnadsvillkor till ett allsidigt studium av natur och samhälle. Att upptäcka **TILLSAMMANS** är vår grundidé. I FNSiN möts människor med allchanda intressen.

Vi arrangerar **EXKURSIONER** till intressanta områden. Vi har gjort resor till Gotska Sandön, Bornholm, svenska fjällen och flera svenska landskap. Vi har paddlat kanot i Bergslagen, Sörmland och Uppland där vi allt efter intresse kunnat studera fauna, flora, arkeologi och kulturhistoria. Vi har firat midsommar i Halland och i Skåne. Vi har plockat svamp i skogarna kring Stockholm och tranbär på hälsingemyrar.

Vi arrangerar årligen **EXPEDITIONER** till områden nära och fjärran. Lofoten, Färöarna, Island, Spetsbergen, Grönland, Alaska, Hebriderna, New Foundland och Labrador är några av de områden som vi har besökt. Varje resa förbereds genom studiecirkel och redovisas i artikel- eller bokform.

Vi arrangerar **STUDIECIRKLAR**. Några ämnen har varit skärgården, energi, fjällkunskap, ortnamn, foto, modern isländska, geologi och meteorologi.

Vi arrangerar **FÖREDRAG** i en mängd aktuella ämnen såsom lågenergisambället och bostadsmiljöer. Ofta berättar långväga resenärer till egna bilder om sina upplevelser runt om i världen.

Vi arrangerar **MILJÖPOLITISKT**: Nedre Dalälven, Tyresta-Åva, Järvafältet och Norra Djurgården är några av de områden som vi har engagerat oss för.

Som Du ser har FNSiN en mångsidig karaktär där Diit speciella intresse blir tillgodosett och där Du genom Din medverkan kan berika föreningen. Dessutom glömmmer vi inte bort att ha trevligt. Som medlem är Du välkommen att delta i dessa arrangemang. Resor och utflykter genomförs till låga självkostnadspriser.

Som medlem får Du dessutom medlems-tidskriften NOS, fylld av intressanta artiklar.

FNSiN

*Föreningen
Natur och Samhälle i Norden*

Föreningens adress:

Box 49015, 100 28 Stockholm

Lokal i Stockholm:

Upplandsgatan 80 tv. om porten
Tel: 08/33 49 59

Postgiro:

50 31 97 - 6 Huvudkonto
67 01 50 - 2 Medlemsavgifter
60 80 83 - 2 Beställning av skrifter

Ansvarig utgivare:

Anders Schærström
Kometvägen 49, 183 48 Täby
08-758 30 03(b), 08-665 29 17(a)

Nästa NOS: Utkommer juni 1996

Material till NOS skickas till:

PeO Sundqvist
Grubbens gata 9, 112 32 Stockholm
08-653 71 92(B)

FNSiN Funktionärer 1996

Styrelse:

Ordförande

Anders Schærström
Kometvägen 49
183 48 Täby
08-758 30 03 (b), 08-665 29 17 (a)

Vice ordf

Pia Eriksson
Björkuddsvägen 18 B
178 34 Ekerö
08-560 330 27 (b), 08-705 77 26 (a)

Sekreterare

PeO Sundqvist
Grubbens gata 9
112 32 Stockholm
08-653 71 92 (b)

Kassör

Erik Elvers
Illerstigen 28
170 71 Solna
08-85 84 88 (b), 08-788 29 98 (a)

Övriga ledamöter:

Ola Eriksson
Björkuddsvägen 18 B
178 34 Ekerö
08-560 330 27 (b), 08-726 34 91(a)

Birgitta Traxel

Vesslevägen 40 nb
161 40 Bromma
08-25 03 35 (b), 08-616 21 96 (a)

Kaj Valtersson

Gränsholmsbacken 5
127 42 Skärholmen
08-710 18 92 (b), 08-16 23 91 (a)

Bo Zachrisson

Birkagatan 2
113 36 Stockholm
08-31 02 33 (b), 08-16 22 18 (a)

Programkommitté:

Roger Uhlin

Rålambsvägen 21
112 59 Stockholm
08-656 22 42 (b), 08-788 3575(a)

Kaj Valtersson

Gränsholmsbacken 5
127 42 Skärholmen
08-710 18 92 (b), 08-16 23 91 (a)

Liisa Holopainen

Ängskärsgratan 3 7tr
115 29 Stockholm
08-663 49 54 (b)

Claes Örn Ström

Örnbacken 28
126 51 Hägersten
08/19 12 52 (b)

Kontaktpersoner:

FNSiN-Höga kusten

Lena Hermansson
Svanö 25
870 40 Lunde
0612-303 50 (b)

FNSiN-Uppland

Sven A Nyberg
Valthornsvägen 31
752 50 Uppsala
018-40 47 70 (b)

FNSiN-Värmland

Lena Sewall
Älvrosgratan 4
654 61 Karlstad
054-18 68 75 (b)

FNSiN-Östergötland

Håkan Bley
Sköldvägen 18
616 33 Åby
011-631 69 (b), 011-19 11 04 (a)

Medlemsavgiften 1996:

Fullbetalande medlem	130 kronor
Ny d:o efter 1/7	65 kronor
Familjemedlem	30 kronor

Betala till postgiro 67 01 50-2 !!

Var hälsade, medlemmar!

Välkomna ut ur vinteridet. Det är vårdagjämning när jag skriver detta och det program som skall gå i tryck sträcker sig fram till midsommar. Med andra ord står vi inför den årstid som väl mer än någon annan har inspirerat till poetiska lyft - och kanske även till aktiviteter i FNSiN. Desto svårare är det att klämma fram någonting originellt och djupsinnigt att säga i den här spalten. Er ordförande har varit en aning för upptagen av annat på sistone men försöker nu, trots tilltagande vårtrötthet, att återgå till en mera normal tillvaro.

När jag skriver detta står vi inför vårmötet. När du läser det är vårmötet passerat. Deltagarna brukar vara mycket glesa på vår- och höstmötena och jag har insett, att många medlemmar faktiskt inte kan veta särskilt mycket om föreningens ekonomi eller andra inre angelägenheter. Visst bemödar vi funktionärer oss om att vidarebefordra nyheter genom NOS men vi har faktiskt inte på länge publicerat någon verksamhetsberättelse eller årsredovisning. Därför publicerar vi i detta nummer en redogörelse för året som gick. Det litterära värdet är måhända inte så högt, men det gäller din egen förening så ägna gärna några minuter åt att läsa och begrunda.

Tillbaka till våren. Jag vet knappast någon som kan fänga vårstämningar så träffsäkert och koncentrerat som Piet Hein, vilket han har gjort i många av sina aforistiska dikter och gruk. Det är genialiskt att som han kunna se själva Våren i en vattendroppe på en spårvägsluftledning eller att i ord fänga den gåtfulla längtan som en doftande majnatt kan driva en människa att vandra längs en förortsgata bara för att se om gatan har någon ände ... Men måhända är det något av samma anda som driver oss i FNSiN - en vilja att upptäcka, en önskan att se det stora i det lilla, en strävan att se sammanhangen mellan natur och samhälle. Inte lika genialiskt kanske, men lika fullt en angenäm sysselsättning.

Glad vår!

Anders Schærström

Verksamhetsberättelse 1995

Det gångna året var ett händelserikt år för FNSiN, med en blandning av lustiga och olustiga händelser. Oförutsedda omständigheter har lett till åtskilligt extra arbete för funktionärerna. På den ljusa sidan kan vi notera den omfattande och varierade programverksamheten, engagemanget för Ekoparken och föreningens goda ekonomi. Orosmomenten är det akuta lokalproblemet samt den långvariga svårigheten att rekrytera och behålla medlemmar, vilket i sin tur gör det svårt att förnya funktionärskretsen. Trots en god ekonomi och en livlig verksamhet står föreningen inför flera problem som måste lösas i en nära framtid.

Programverksamhet

Som alltid har programmet varit omväxlande och innehållsrikt. Under året har FNSiN inlett samarbete med föreningen Vänkretsen vilket innebär att föreningarnas medlemmar ges tillfälle att delta i båda föreningarnas aktiviteter.

Årets bildföredrag behandlade den dramatiska svenska expeditionen till K2, en djungelexpedition i Ecuador, vilda djur i Amboseli, Ngorongoro och Serengeti samt en långfärd Island runt.

Ett par utomhusaktiviteter med speciella teman var en geografisk exkursion på Stäksön under ledning av Karl Erik Perhans samt en kulturhistorisk vandring på Oaxen. Andra inslag av friluftsliv var skid- och skridskotur, kvällsvandringen i Ulriksdals slottspark, vandring i vikingaspår vid Angarnsjön, svampplockning samt havtornsplockning. Under sommaren erbjöds medlemmarna flera tillfällen att delta i såväl dagturer som längre utfärder med segel- eller motorbåt. Liksom under de senaste åren har skådning av soluppgång respektive -nedgång vid Upsala högar ingått i programmet men - på grund av molnighet - endast delvis kunnat genomföras.

Andra lärorika aktiviteter var besöken i Edvard Anderssons växthus (i Bergianska trädgården) samt på utställningen Runmärkt (på Medeltidsmuseet i Stockholm).

Lättsamma arrangemang blandas med det lärorika och enligt etablerade traditioner ordnade föreningen, allt efter säsongen, våffelfest, kräfts-kiva och glöggfest. Dessutom ordnade programkommittén på förhösten en sammankomst kring mat, dryck och levande ljus då idéer till kommande programpunkter kunde ventileras.

NOS

Föreningstidskriften NOS har utkommit med fyra nummer som förutom kvartalsprogrammen har inne-

hållit artiklar med skiftande innehåll. Flera artiklar har behandlat historiska teman, såsom livet i Sörmland på 1870-talet, minnen från andra världskrigets år samt en återblick på skolgeografi i mitten av 1800-talet. Andra inslag av bestående värde var en studie av personnamn med botanisk anknytning, en bakgrund till sommarens samemarsch samt en samling recept baserade på havtorn.

Ekoparken

FNSiN var en av de första föreningar som anslöt sig till det 1991 bildade Förbundet för Ekoparken (FFE). FFE har tidigare arbetat hårt för att det sammanhängande grönområdet i nordöstra Stockholm skulle få lagstadgat skydd. Sedan området fått ställning som nationalstadspark har FFE insatser inriktats på att värna, vårda och visa området. Medlemskapet i FFE innebär fler och nya arbetsuppgifter för FNSiNs funktionärer.

Sålunda har representanter för FNSiN deltagit i fyra ordförandekonferenser som FFE ordnat under året. FNSiN har även skriftligen framfört synpunkter på det utkast till program för Ekoparken som FFE presenterat.

En folder om Ekoparken och FFE som Förbundet producerat skickades under året ut till samtliga FNSiN-medlemmar. I årets sista utskick medsändes också på begäran från Bellevueförbundet vykort, adresserade till politiker, med en förtryckt protest mot planer på att dra Norra Länken genom Bellevueparken.

Rekrytering och kontakter

Det är livsviktigt för föreningen att synas inte bara för medlemmarna utan också i sammanhang där man kan knyta kontakter och rekrytera nya medlemmar. Under året framställdes en allmän presentationsfolder om föreningen och ett länge känt behov är därmed tillgodosett.

På höstkanten deltog FNSiN, liksom ett par gånger tidigare, i Världens längsta bokbord på Drottninggatan i Stockholm. Utöver att arrangemanget ger intäkter av bokförsäljning så innebär det även ett viktigt tillfälle för föreningen att synas, sprida information och värva nya medlemmar.

Boken *Kall ökensand och varma källor* föranledde tidskriften *Islandspóstur* att i ett nummer ge FNSiN stort utrymme i form av både annons och en artikel om huvudförfattaren Erik Elvers. Numret distribuerades till samtliga FNSiN-medlemmar.

På begäran distribuerade FNSiN ett rabatterbjudande till medlemmarna om boken *Stockholmsmysterier* av Carl Fredrik Ridderstad, ursprungligen utgiven 1851 och nu åter publicerad av Vildros bokförlag.

Medlemsutveckling

Vid årets slut hade FNSiN 255 medlemmar, däribland 35 familjemedlemmar och två ständiga medlemmar. Detta innebär, att medlemsantalet åter har minskat. (Vid utgången av 1994 var antalet 274, 1993:289, 1992:297, 1991:323 och 1990:334). Utvecklingen är förvisso mycket allvarlig och en vändning är nödvändig i en mycket snar framtid.

Lokalen

Ägarbyte, renovering, inbrott och översvämning ledde under året till mycket extra arbete med Lokalen.

I början av året köptes fastigheten Upplandsgatan 80 i Stockholm, där FNSiN har sin fasta punkt - Lokalen, av Thulefastigheter. Den nye ägaren inledde en välbehövlig renovering av fastigheten men aviserade också att hyran skulle komma att höjas.

Ett par dagar före midsommar bröt sig någon in i Lokalen. Uppenbarligen blev ingenting av större värde stulet, men dörren förstördes och måste sedan vara blockerad från insidan i avsikt att förhindra nya intrång till dess den blev reparerad.

På sensommaren drabbades Lokalen av översvämning. En del av boklagret skadades och ett hundratal exemplar av *Kall ökensand och varma källor* måste dessvärre kasseras. Renoveringsarbetet, följderna av inbrottet samt översvämningen gjorde Lokalen obrukbar för sammankomster under flera månader. Först i december kunde den efter storstädning åter tas i bruk.

Sedan den nya fastighetsägaren på senhösten meddelat att hyran för Lokalen kan komma att trefaldigas har sökandet efter en ny lokal eller annan lösning av lokalbehovet intensifierats.

Funktionärer

Styrelsen har under året bestått av Anders Schærström (ordförande), Pia Eriksson (vice ordförande), PeO Sundqvist (sekreterare), Erik Elvers (kassör) samt Birgitta Traxel, Bo Zachrisson, Kaj Valtersson och Ola Eriksson. I programkommittén har under året ingått Britt Andersson, Claes Göran Ström, Kaj Valtersson, samt Liisa Holopainen. Gunilla Österlund har skött försäljningen av föreningens böcker.

Styrelsen har hållit sju protokollförda möten. Vår- och höstmöten har ägt rum enligt stadgarna.

Stockholm i februari 1996
För FNSiNs styrelse
Anders Schærström

Föreningen Natur och Samhälle i Norden, bokslut för 1995

Medlemsverksamhet, vinst- och förlusträkning 1 jan - 31 dec 1995

Intäkter					
Medlemsavgifter		2385,00	28330,00		
Proviantförsäljning		0,00			
NOS-försäljning		865,07			
Räntor		2588,00			
Värdeökning o utdelning Penningmarknadsfond		3000,00			
Överföring från fonder		1575,00			
Exp Gotska Sandön		0,00			
Sålt tygmärke		38743,00	38743,07		
Årets underskott				2846,43	
Summa			41589,50		
Kostnader					
Möten	arvoden	2430,00			
	lokalkostnader	1385,00			
	-kulturbidrag	-1200,00			
	-inträden	-2050,00			
	-kaffe-försäljning	-35,00			
		530,00	530,00		
NOS	tryck o porto	18198,40			
	-portobidrag Vildros förlag	-800,00			
	-reserverat 1994		-1600,00		
	reserverat arb.g.avg 1995	850,00			
		16648,40	16648,40		
Lokalen	hyra		17318,00		
	drift	2703,00			
	microvägsugn	350,00			
	projektor	895,00			
		21266,00	21266,00		
Administration				1065,10	
Minskning av proviantlager				1200,00	
Proviantbladtryck				180,00	
Ekoparksbroschyrer			200,00		
Medlemsavgift Förbundet för Ekoparken			500,00		
			41589,50		

Föreningen Natur och Samhälle i Norden, bokslut för 1995

Skriftverksamhet, vinst- och förlusträkning 1 jan - 31 dec 1995

Intäkter				
Sålda skrifter, via pg 608083-2				
	Tyresta		0,00	
	Gotska Sandön		2336,00	
	Island 1977		155,00	
	Island i NOS		60,00	
	Kall ökensand		5204,00	
	SV-Grönland		220,00	
	Spetsbergen		1336,00	
	Estland		606,00	
			9917,00	9917,00
"-", i Lokalen, världens längsta bokbord etc				
	Tyresta		160,00	
	Gotska Sandön		880,00	
	Island 1977		10,00	
	Island i NOS		5,00	
	Kall ökensand		3195,00	
	SV-Grönland		0,00	
	Spetsbergen		352,00	
	Estland		320,00	
			4922,00	4922,00
Summa				14839,00
Kostnader				
Minskning av boklager				11000,00
Porton, pg.avg			2137,90	
- inbet porto- o. utlandsavgifter			-1427,50	
			710,40	710,40
Katalogavgift Seelig				1244,25
Bokbordsavgift				1000,00
				13954,65
Årets överskott				884,35
Summa				14839,00
Att.: minskning av boklager innefattar ca 3700 kr p g a vid översvämning vattenskadade Kall ökensand				

Budgettripp med reguljära bussar och båtar. Vandrarhem och/eller tält i liten grupp! Varma källor/bad, strövtåg, fåglar, geologi, språk, historia mm mm. Totalt (2-3 veckor) 8000-9000:-. Solgaranti! För intresseanmälan och frågor ring

PG Braaf 08/664 19 01 (tel-svar)

Personlig kallelse till de som anmält intresse!

MED FNSiN I EKOPARKEN (DET KOLLEKTIVA ÅNGESTSKRIET)

Tisdag 2 april kl uppå Lappkärrsberget

I studentbostadsområdet Stora Lappkärrsberget på N Djurgården skriker de boende som känner sig frustrerade ut sin ångest tisdagar kl 22. Höstens lyssning i organiserad form fick tyvärr utgå emedan reseledaren fick förhinder. De som den gången anmälde intresse liksom de som inte gjorde det är välkomna till ett nytt försök (även denna gång måste lyssningen ev flyttas till annan tisdag).

Samling utanför T-banestation Universitetet (linje 23) kl 21.40.

Erik Elvers tfn 08-85 84 88 (b), 08-788 2998 (a)

KVÄLLSVANDRING I SLOTTSPARKEN

Fredag 19 april kl 19.00

Vårkvällsvandring i Ulriksdals slottspark är en av de stående programpunkterna. Vi går omkring ca 2 timmar i naturvårdsområdet på Ulriksdalsåsen och i Slottsparken. Kattuggla kan tyvärr inte utlovas. Kvällste hos reseledaren efteråt för dem som vill. Samling utanför T-banestation Bergshamra (linje 23; norra utgången "Bergshamra torg") kl 19.00.

Erik Elvers tfn 08-85 84 88 (b), 08-788 2998 (a)

"FNSiNs EGEN RUNSTEN"

Söndag 21 april kl 14.00

Som ett led i den pågående runcirkeln besöker vi den runsten vid Karlbergs Slott som FNSiN åtagit sig att vara fadder för (dvs att vårda). Alla är välkomna, även de som inte är med i cirkeln. Samling vid busshållplatsen (linje 44, 57) utanför Karlbergs pendeltågsstation.

Erik Elvers, tfn 08-85 84 88 (b), 08 - 788 2998 (a).

TOM TIT'S EXPERIMENT

Söndag 28 april ca kl 12.00 i Södertälje.

Populära vetenskapliga fenomen för barn (!) och vuxna. Mycket "gör det själv"-aktiviteter. För information och anmälan ring

Birgitta Traxel, 08/25 03 30 (tfn-svar)

SOLUPPGÅNG VID UPSALA HÖGAR

Tisdag 30 april ca kl 4.55

Solen kan ses gå upp eller ner i rät linje utefter Upsala högar vid tre viktiga tidpunkter under året: vinterbörjanblotet 3 nov, midvinterblotet 8 feb och Valborg 29 och 30 april. Vi hade en kylig men fin skådning för ett år sedan och hoppas på lika gott resultat i år.

Vid mulet väder inställs utfärden. Samåkning i bilar, preliminärt från Odenplan kl 3.30. Morgonpigga intresserade anmäl sig till

Erik Elvers, tfn 08-85 84 88 (b), 08 - 788 2998 (a).

RUNSTENSVANDRING

Söndag 5 maj kl 13.45, Uplands Väsby

I Smedbyområdet strax söder om Uplands Väsby centrum finns sex runstenar. Runcirkelns andra fältövning förläggs dit. Alla är välkomna!

Samling utanför pendeltågstationen kl 14.15 (tåg från Sthlm C 13.46 anländer 14.13).

Anmälan till

Erik Elvers, tfn 08-85 84 88 (b), 08 - 788 2998 (a).

FÖRMÖTE GOTSKA SANDÖN

Torsdag 9 maj kl 18.30 i Lokalen Upplandsgatan 80

I kväll går vi igenom praktiska detaljer inför pingsthelgens resa till Gotska Sandön - tider, inkvartering, mat, kläder, annan utrustning, hur man umgås med naturen på ön osv.

Vi kommer säkert att titta på bilder från tidigare resor till Sandön.

*Erik Elvers, 08/85 84 88 (b) 08/788 2998 (a)
eller Anders Schaerström, 08/758 30 03*

PINGST PÅ GOTSKA SANDÖN

Fredag 24/lördag 25 maj - måndag 27 maj

Avresa från Nynäshamn kl 7.30 fredag och lördag, återresa från Sandön Annandag Pingst kl 18.00 (preltider, beror av väder och vind). Resan företas med den nybyggda Madam av Sandön. Vi har 25 platser fördelade på 4-bäddsrum (stuga), hydda och tält. Drygt hälften av platserna är redan bokade.

Priser: utresa fredag stuga 1250, hydda 1025, tält 950; lördag stuga 1115, hydda 965, tält 915. Vandringar på Sandön, bl a heldagstur runt ön, ordnas. Troligen får vi även besöka Norra fyren. Kravet för utlänningar på särskilt besökstillstånd upphävs möjligen under våren.

Förmöte då vi går igenom praktiska detaljer hålles före resan (se särskild notis i detta programblad).
Upplysningar/anmälan:

Erik Elvers, tfn 08-85 84 88 (b), 08 - 788 2998 (a) eller Anders Schærström tfn/fax 08-758 3003 (b), tfn 08- 665 2917 (a).

VÅRBESÖK PÅ OAXEN

Söndag 9 juni kl 9.00

Vi besökte ön Oaxen i Himmerstafjärden söder om Södertälje i höstas och såg bl a den säregna miljön kring det nedlagda kalkbrottet. Till följd av kalkgrunden finns en intressant flora som vi försöker se närmare på denna dag (reseledaren har ej rekat utan vi upptäcker tillsammans). Samåkning i bil. Avfärd från Stockholm ca kl 9.00.

Anmälan till

Erik Elvers, 08-85 84 88 (b), 08 - 788 2998 (a).

ORKIDÉUTFLYKT

Lördag 15 - söndag 16 juni, Runmarö

För information ring

Kaj Valtersson, 08/710 18 92(b), 08/16 23 91(a)

NORD- och VÄSTISLAND (BLÅ HIMMEL OCH SOMMARSOL)

8-21 juli **preliminärt!**

Se förmöte nån gång i april!

FÅGELEKURSION I HALLAND

Fredag 9 - söndag 11 augusti

Som väl alla ornitologer vet är Getterön en enastående fågelokal. Området finns också på den internationella listan över våtmarker med högt skyddsvärde. Där kan man bo på det nyligen invigda naturcentret, mitt i fågelområdet, och bekvämt följa fågellivet. I Halland finns flera andra platser för intressant fågel-skådning, inte minst i de grunda havsvikarna där man kan iaktta vadare, i synnerhet mängder av arktiska vadare, i olika dräkter, på sydflytt. På Getterön kan man räkna med pilgrimsfalk och andra rovfåglar.

Nu är det dags för ett besök av FNSiNs fågelvänner. Exkursionledare blir Lars von Konow från stockholmsornitologerna, själv sommarbosatt i Haverdalsstrand. Gemensam skådning ordnas under fredagen, lördagen och en del av söndagen.

Halland bjuder också på naturupplevelser av annat slag och historiska sevärdheter - de må vara av det pampiga slaget som Varbergs fästning, eller forn-lämningar och minnen från bondesamhället, ofta djupt inne i skogarna.

Transporter och inkvartering beror på hur många som deltar. Av praktiska skäl måste deltagarantalet begränsas. Om inte egna bilar räcker så hyr vi bil, åtminstone för lokala transporter. För dem som kommer från Stockholm kan det eventuellt löna sig att hyra bil tillsammans och köra hela vägen.

Grundtanken är att vi skall bo på Getteröns naturcenter, utnyttja dess möjligheter och i övrigt göra avstickare till andra platser av ornitologiskt eller annat intresse. Just på Getterön och på flera andra ställen i Halland finns härliga möjligheter till bad, vilket inte gör saken sämre.

"Naturcentret ligger på gränsen till Getteröns fågelreservat och genom panoramafönstren har man en enastående utsikt över strandängar och reservatets myllrande fågelliv. Från anläggningen kan man smyga något hundratal meter utmed vasskanten till ett gömsle, från vilket ett fascinerande skådespel kan följas i vassruggar, på konstgjorda öar, strandängar och vattenspeglar. - I år har vi observerat två nya arter, tofslärka och gulhämpling. I fjol hade vi besök av mindre bergand, som var ny för Skandinavien, samt en bergstaigasångare från Sibirien, säger Hultfeldt (Anders Hultfeldt, samordnare).

Under årens lopp har sammanlagt 325 arter observerats i reservatet. Det är en fantastisk siffra med tanke på att det i Sverige 'bara' finns 250 häckande arter." (Ur Hallands Nyheter)

Upplysningar om exkursionen:
Lars von Konow, 08-651 34 45 (b)
eller 0708-50 34 45

Anmälan senast den 15 juni till
Signe Lennermo (FNSiN-medlem)
Hästhagavägen 6
432 52 Varberg
0340-133 01

Den som vill veta mer om naturcentret kan vända sig till
Mikael Nord eller Anders Hultfeldt, VOF, tfn & fax 0340-273 90, Varbergs Ornitologiska Förening, VOF-huset, tfn 0340-150 10.

PADDLING I S:T ANNA SKÄRGÅRD

Slutet av augusti?

(Text från Gunvor Larsson)

Gunvor Larsson Tfn/fax 08-765 53 07.

I höstens program

RUNSTENARRUNT VALLENTUNASJÖN

Någon söndag i september/oktober

räknar vi med att upprepa en vandring som vi genomfört ett par tidigare gånger, nämligen från Täby Kyrkby söder-väster-norr om Vallentunasjön till Vallentuna.

Se nästa programblad.

VÄNKRETSSENS PROGRAM FÖR MARS-APRIL. HÄR ETT UTDRAG

VÄNKRETSKVÄLL

Fredag 29 mars kl 18.30. Kristinehovs Malmgård.
Violet Johansson, 08/751 60 48.

FISKA

Söndag 31 mars kl 07.00. Djurgårdsbrunnskanalen.
Walter, 08/712 46 18.

PROMENAD

Söndag 31 mars kl 12.00. Djurgården.
Bengt, 08/669 95 14.

PÅSKFEST I VÄSTERÅS

Lördag 6 april. Inbjudan från Västerås Singelklubb.
Birgitta Möller, 021/13 20 92.

PÅSKFEST I STOCKHOLM

Lördag 6 april kl 19.00. Restaurang Ulla Winblad, Lilla festvåningen
Violet, 08/751 60 48 eller Maj-Lis, 08/742 07 38.

TEATER

Torsdag 11 april. "Yvonne" på Dramaten.
Karin, 08/654 70 30.

GUIDEVISNING PÅ DRAMATEN

Lördag 13 april kl 15.00.
Karin, 08/654 70 30.

TEATER

Lördag 13 april. "Franska fönster" på Dramaten.
Karin, 08/654 70 30.

COSMONOVA

Söndag 14 april kl 16.00. "Havet" på Riksmuséet,
Violet, 08/751 60 48.

UTEÄTARKVÄLL

Lördag 20 april kl 19.00. Restaurang Thai.
Violet, 08/751 60 48 eller Maj-Lis, 08/742 07 38.

TEATER

Söndag 21 april. "Yvonne" på Dramaten.
Karin, 08/654 70 30.

VÅRFEST

Lördag 27 april kl 19.00. Kristinehovs Malmgård. Inbjudna är Vänkretsen samt systerföreningen Goda Vänner och Föreningen Natur och Samhälle i Norden.
Maj-Lis 08/742 07 38.

STOCKHOLMS ORNITOLOGISKA FÖRENINGENS VÅRPROGRAM

Fågelkryssningar i vår med M/S Josephine

Liksom tidigare inbjuder Stockholms ornitologiska förening FNSiN-medlemmar att följa med på heldagskryssningar och fågelskådning.

Söndag 31 mars: Islossningstur
Lördag 20 april: Svenska Högarna
Söndag 21 april "Södra skärgårdens pärlor"

Islossningstur

Söndag 31 mars

Möt våren och de första flyttfåglarna. Ungefärlig rutt blir Sandhamn-Rörskären-Björkskär-Stora Nassa.

Resa: Avfärd från Stavsnäs kl 09.00. Buss 433 och 434 avgår från Slussen kl 08.10. Åter Stavsnäs kl 16.00 lagom till anslutande buss som ankommer Slussen 17.12.

Svenska Högarna

Lördag 20 april

En mycket vacker skärgård full av fågel passeras på vägen ut till Svenska Högarna.- Rutten blir ungefär: Björkskär-Gillöga-Svenska Högarna-Stora Nassa.

Resa: Avfärd från Stavsnäs kl 09.00, buss 433 avgår från Slussen kl 08.10. Åter Stavsnäs kl 17.00 lagom till anslutande buss som ankommer Slussen kl 18.12.

Södra skärgårdens pärlor

Söndag 21 april

Nu kokar det av fågel mellan kobbar och skär, och överalltihop seglar havsörn. Kanske en säl sticker upp sitt huvud. Rutten blir ungefär: Biskopsö-Själberget-Norsten-Huvudskär-Grän-Fjärdlång.

Resa: Avfärd med buss 492 från Slussen kl 07.00, byte i Gustavsberg till buss 428 som anländer Björkvik kl 08.00. Avfärd med båt från Björkviks brygga kl 08.05. Åter kl 16.30 då anslutande buss 428 går mot Slussen.

Praktiska detaljer för samtliga turer:

Ledare: Skickliga ornitologer från StOF bl.a Henrik Waldenström.

Mat: Kaffe och the med tilltugg kan köpas ombord. Vid anmälan kan lunch à 95 kr förbeställas varin går varm huvudrätt, bröd, smör, sallad, måltidsdryck och kaffe.

Avgift: 350 kr. Ingen ungdomsrabatt.

Anmälan: Samtliga anmälningar görs hos Lars von Konow, 08/651 34 45. Betalning sker snarast efter det att du fått din anmälan bekräftad på postgiro 65 19 16-9, dock senast tre veckor före resan. Erlagd avgift återbetalas ej vid återbud senare än en vecka före avresa, oavsett orsak.

Övrigt: Varma kläder, visserligen finns en varm kajuta, men skådningen sker på däck. Packa helst i kånken eller en bag, undvik ryggsäck.

VANDRING I JOTUNHEIMEN

Slutet av juli - början av augusti

Det är nu klart att det kommer att bli en resa till Jotunheimen i sommar - och det betyder fjällvandring med härliga naturupplevelser. Detaljplaneringen pågår ännu, men intresset har redan visat sig så stort att gruppen redan är fulltalig. Om du trots allt är intresserad och kanske vill försöka stå på "reserv" så kan du vända dig till

Ebbe Forsberg, 08-711 46 11 eller Maj-Lis Anderstedt, 08/742 07 38(b), 08/727 60 00(a)

INBJUDAN
TILL
VÅRFEST

KRISTINEHOVS MALMGÅRD

Herrgården mitt i stan

Vänkretsen inbjuder vännerna i
Föreningen Natur och Samhälle i Norden
till vårfest lördagen den 27 april 1996 kl 19.00.

Varmt välkomna till vårbuffé och levande musik
och med chans till en svängom

Pris: 175,-.

Välkommen med anmälan senast den 20 april till
Maj-Lis Anderstedt 08/742 07 38 (tel-svar)

Begränsat antal.

FNSiN Skrifter & Böcker

Föreningens skrifter beställs genom inbetalning till postgiro 60 80 83 -2. Ange avsändare och vad beställningen avser.

Priserna inkluderar moms. Vid postbefordran tillkommer dock en portokostnad på 20 kronor per ex.

Upplysningar om skrifterna lämnas av Gunilla Österlund, Docentbacken 9, 104 05 Stockholm, tel 08-15 24 18(B).

Tyresta

En tvärfacklig beskrivning av ett av mellansveriges finaste vildmarksområden. Rikt illustrerad med kartor och teckningar. 32 sidor. Medlemspris 30:-.

Spetsbergen - land i norr

Förord av arktispionjären Helge Ingstad. En allsidig bild av Spetsbergen ges genom de 25 artiklarna som bl a behandlar historia, valfångst, kolbrytning, oljeletning, geologi, växt- och djurliv. 167 sidor. Medlemspris 70:-.

Natur och Samhälle i Estland

Utgiven 1991 ger denna bok en bred presentation av Estland vid tiden för självständigheten: arkeologi, geologi, historia, politik, ekonomi, naturvård och miljöproblem, byggnadsminnen och kyrkliga förhållanden. Illustrerad. 117 sidor. Medlemspris 65:-.

En färd till Island 1977

En reseberättelse om vad man kan råka ut för längs Islands vägar samt med avsnitt om geologi, flora, fågelliv och andra intressanta ämnen. Rikligt illustrerad. 52 sidor. Medlemspris 30:-.

Gotska Sandön

En tvärfacklig beskrivning. Innehåller artiklar om geologi, dyner, flora, fauna, historia och livet på ön. Den första boken som behandlar ön ur alla synvinklar. Rikligt illustrerad med teckningar, kartor och foton. 112 sidor. Medlemspris 60:-.

Kall ökensand och varma källor. En bok om Island.

En kärleksfull presentation av ett nordiskt land. Om stora avstånd och närhet till naturen. Geologi, djur- och växtliv, historia, språk, litteratur, traditioner, mathistoria, naturvård, vistexter mm. 118 sidor. Medlemspris 60:-.

Sydvästgrönland

Expeditionsrapport från 1974. Rikt illustrerad med foton, teckningar och kartor. 150 sidor. Medlemspris 70:-.

Island i NOS

Ett särtryck av artiklar om Island som varit publicerade i NOS - plus ett par nya tillägg. Illustrerad med teckningar och foton. 61 sidor. Medlemspris 15:-.